

Sygn. akt: I C 167/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Przemysław Jagosz
Protokolant:	prac. sąd. Natalia Indyka

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2019 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w O.

przeciwko (...)spółce jawnej z siedzibą w B., J. S. (1), J. S. (2), S. S., K. B., K. S., E. S. S.

o zapłatę

utrzymuje mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 października 2018 r., wydany przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie I Nc 157/18 i zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki dodatkowe koszty procesu w kwocie 3600 zł.

Sygn. akt I C 167/19

UZASADNIENIE

(...) S.A. w O. wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 300 274,26 zł z weksla z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 lipca 2018 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie solidarnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwaną (...) Spółkę jawną i poręczonego przez pozwanych J. S. (1), K. B., J. S. (2), K. S., S. S., E. S. S.. Pozwani zostali zawiadomieni o wypełnieniu weksla in blanco, zgodnie z deklaracją wekslową, jednakże w określonym terminie zobowiązanie wekslowe nie zostało uregulowane.

(pozew k. 4).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie uwzględnił powództwo w całości, przyznając powódce zwrot kosztów procesu w kwocie 10 971 zł, w tym 7 217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pod sygn. I Nc 157/18 - k. 40).

Zarzuty od tego nakazu wnieśli wszyscy pozwani, żądając jego uchylenia w całości i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na ich rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu podnieśli, że dołączony do akt weksel został wystawiony na zabezpieczenie zobowiązań pozwanej spółki z tytułu umowy pożyczki kwoty 300 000 zł. W ich ocenie został wystawiony wadliwie, gdyż nie wiadomo, w jaki sposób została ustalona kwota wpisana w wekslu, a dopiero przedstawienie przez powódkę informacji i dokumentów w tym zakresie umożliwi ocenę, czy było to działanie prawidłowe i zgodne z zasadami współzycia społecznego. Podnieśli nadto, że z uwagi na niezawinione problemy finansowe pozwana spółka straciła płynność finansową, popadła w zadłużenie, utraciła klientów i możliwość zarabiania. Okoliczności, w jakich to nastąpiło powinno uzasadniać zastosowanie art. 5 k.c., zwłaszcza w stosunku do pozwanych poręczycieli wekslowych.

(zarzuty k.57-61)

W odpowiedzi na zarzuty powódka wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Powódka wskazała, że zawarła z pozwaną Spółką umowę pożyczki na potrzeby prowadzonej przez Spółkę działalności gospodarczej. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki był między innymi weksel in blanco wystawiony przez Spółkę oraz poręczenie wekslowe pozostałych pozwanych. Z powodu niespłacania należności, umowa pożyczki została wypowiedziana. Już po wypowiedzeniu umowy strony zawarły ugodę regulującą spłatę niewielkiej części zadłużenia, tj. kwoty 28 452 zł. Pozwani nie wywiązali się z jej postanowień, wobec czego wypełniła weksel na kwotę wymagalnych zobowiązań. Wraz z odpowiedzią na zarzuty powódka przedstawiła sposób wyliczenia tych zobowiązań na datę płatności weksla.

(pismo powódki k. 213-214, rozliczenie k. 240).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...)Spółka jawna prowadzi działalność między innymi w zakresie obiektów służących poprawie kondycji fizycznej, działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki, klubów sportowych. Wspólnikami Spółki są J. S. (1) i K. B..

(bezsporne, a nadto dowód: odpis KRS pozwanej Spółki k. 166-170)

W dniu 17 czerwca 2016 r. w O., pomiędzy (...) S.A. w O., a (...) Spółka jawna została zawarta umowa pożyczki nr (...). Powódka udzieliła wymienionej Spółce pożyczkę w walucie polskiej w wysokości 300 000 zł na okres 84 miesięcy. Spółka zobowiązała się przeznaczyć pożyczkę na sfinansowanie zakupu urządzeń – trampolin – strefa skoków – baseny z gąbkami. Współfinansowane przedsięwzięcie było zlokalizowane w O. przy ulicy (...).

Stron ustaliły wysokość oprocentowania pożyczki na poziomie 5,83% w stosunku rocznym, obowiązującą w całym okresie spłaty pożyczki.

W § 4 umowy strony ustaliły, że odsetki naliczane są od aktualnego stanu zadłużenia od dnia uruchomienia pożyczki lub jej części i nie są kapitalizowane.

Zabezpieczeniem spłaty pożyczki z odsetkami i innymi kosztami ubocznymi były między innymi:

- a) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową pożyczkobiorcy,
- b) poręczenie wekslowe J. S. (1),
- c) poręczenie wekslowe K. B.,
- d) poręczenie wekslowe J. S. (2),

- e) poręczenie wekslowe K. S.,
- f) poręczenie wekslowe S. S.,
- g) poręcznie wekslowe E.S. S..

Strony postanowiły, że spłata pożyczki i odsetek będzie odbywała się w systemie rat miesięcznych i obejmować będzie stałą kwotę kapitału oraz kwotę odsetek liczonych od aktualnego zadłużenia w wysokościach i terminach ustalonych w harmonogramie spłat.

W § 9 umowy ustalono, że pożyczka niespłacana w całości lub w częściach w terminie określonym w umowie pożyczki staje się od następnego dnia po upływie terminu spłaty zadłużeniem przeterminowanym. Od każdej niezapłaconej w terminie raty pożyczki lub kwoty pożyczki oraz od kwoty stanowiącej niedopłatę raty pożyczki za każdy dzień opóźnienie w spłacie powódka mogła naliczyć i pobrać odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie tj. dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie {2 x (stopa referencyjna NBP + 5,5 punktów procentowych)}, które na dzień zawarcia umowy pożyczki wynoszą 14%.

O powstaniu zadłużenia przedterminowego powódka miała zawiadomić lub wezwać do zapłaty pisemnie pożyczkobiorcę, poręczycieli i osoby udzielające rzeczowego zabezpieczenia, wyznaczając 14 dniowy termin spłaty wraz z odsetkami i kosztami. W przypadku nieuregulowania należności w tym terminie powódka mogła wypowiedzieć umowę.

W § 18 umowy strony ustaliły, że pożyczkodawca może wypowiedzieć/rozwiązać umowę pożyczki w całości lub w części między innymi w następujących przypadkach:

- a) pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej i majątkowej pożyczkobiorcy w sposób zagrażający terminowej spłacie pożyczki i odsetek,
- b) zmiany lokalizacji przedsięwzięcia bez zgody (...),
- c) niespłacenia w całości lub części pożyczki lub odsetek w terminie wyznaczonym w umowie pożyczki.

Zawiadomienie o wypowiedzenie/rozwiązaniu umowy z 30-dniowym okresem wypowiedzenia miało zostać wysłane do pożyczkobiorcy, poręczycieli oraz osób udzielających rzeczowego zabezpieczenia.

W przypadku dochodzenia przez (...) roszczeń z weksla wystawionego jako zabezpieczenie udzielonej pożyczki, od dnia płatności weksla wyznaczonego przez (...) w zawiadomieniu o jego wypełnieniu i wezwaniu do jego wykupu, (...) uprawniona była do naliczanie odsetek ustawowych za opóźnienie od niezapłaconej sumy wekslowej.

(dowód: umowa pożyczki k. 215-224)

W dniu zawarcia umowy tj. w dniu 17 czerwca 2016 r., pozwana Spółka reprezentowana przez współników J. S. (1) i K. B. złożyła do dyspozycji (...) weksel in blanco. Zgodnie z deklaracją wekslową powódka mogła wypełnić weksla w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu wystawcy wobec (...) łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami oraz opatrzyć weksel datą płatności według własnego uznania oraz klauzulą „bez protestu”, zawiadamiając wystawcę listem poleconym ze zwrotnym poświadczeniem odbioru pod wskazany na deklaracji adres.

Pozostali pozwani poręczyli weksel, składając na nim własnoręczne podpisy i podpisując deklaracje, w których oświadczyli, że poręczają wekslowo za zobowiązania pozwanej Spółki z tytułu umowy pożyczki (...)/2017 z dnia 17 czerwca 2016 r. na kwotę 300 000 zł. Wskazali jednocześnie, że w razie wypełnienia weksla winny być zawiadomieni o terminie zapłaty analogicznie jak wystawca.

(dowód: deklaracja wekslowa (...) Sp. j. k. 6 deklaracje wekslowe poręczycieli k 7-11v, weksel k. 5 i 5a)

Pismem z dnia 26 września 2017 r. (...) S.A. w O. wypowiedziała pozwanej Spółce umowę pożyczki z dnia 17 czerwca 2016 r. i wezwała do zapłaty kwoty 287 235,65 zł w terminie 30 dni. Wskazała, że do dnia 22.09.2017 r. zadłużenie z tytułu wymagalnego kapitału wynosiło 18 438,14 zł. Jednocześnie oświadczyła, że w przypadku uregulowania wszystkich wymagalnych należności tj. zaległych rat kapitałowo-odsetkowych, odsetek za nieterminową spłatę oraz kosztów pocztowych – wypowiedzenie utraci moc, a pożyczka będzie funkcjonowała na dotychczasowych warunkach. Informację o wypowiedzeniu wysłano również do poręczycieli tj. J. S. (1), K. B., J. S. (2), K. S., S. S., E. S. S..

(dowód: wypowiedzenie k. 227, 228, zpo k. 229-235)

W związku z wypowiedzeniem umowy pozwana Spółka złożyła powódce propozycję zawarcia porozumienia i przywrócenie dotychczasowego oprocentowania oraz ustalenia nowego harmonogramu spłaty. Wniosek swój Spółka argumentowała zmianą sposobu użytkowania wynajętego lokalu w O., która trwała 6 miesięcy, co wiązało się z opóźnieniem w otwarciu P. T., koniecznością modernizacji poszycia dachowego na kwotę około 300 000 zł, licznymi kontrolami w zakresie przestrzegania ilości osób przebywających w obiekcie. Trudności te przyczyniły się do pogorszenia sytuacji i ostatecznie przeniesienia P. T.z O. do O.. Konieczność przeprowadzki oraz prace remontowe w hali w O. wiązały się z dużymi nakładami finansowymi.

(dowód: pismo pozwanej Spółki k. 236)

W dniu 15 stycznia 2018 r. pomiędzy powódką, a pozwaną Spółką doszło do zawarcia ugody nr (...). Przedmiotem było uregulowanie form, zasad i terminów spłaty zadłużenia wynikającego z trzech umów:

- a) objętej sporem w niniejszej sprawie umowy nr (...)z dnia 17 czerwca 2016 r., a nadto
- b) umowy nr (...) /2009 z dnia 17 czerwca 2016 r.,
- c) umowy nr (...) /2009 z dnia 17 czerwca 2016 r.,

W ugodzie wskazano, że na dzień 31 grudnia 2017 r. zobowiązanie z umowy nr (...)z dnia 17 czerwca 2016 r., wynosi 295 993,48 zł w tym:

- a) kapitał – 283 822,79 zł,
- b) odsetki – 11 892,29 zł,
- c) koszty – 278,40 zł.

Strony ugody oświadczyły, że wysokość zadłużenia nie jest sporna, jednocześnie Spółka oświadczyła, że uznaje zadłużenie we wskazanej wyżej wysokości i zobowiązała się spłacić część zadłużenia w wysokości 28 452 zł w 6 miesięcznych ratach, nie niższych niż po 4 742 zł w podziale na 3 pożyczki. Jednocześnie (...) zastrzegła prawo do wypowiedzenia umowy ugody ze skutkiem natychmiastowym w przypadku między innymi niewywiązaniu się dłużnika z jakichkolwiek postanowień umowy. W przypadku wypowiedzenia ugody całe zadłużenie miało stać się natychmiast wymagalne, a powódka miała przystąpić do realizacji zabezpieczenia swojej wierzytelności. Ugodę podpisali wspólnicy pozwanej Spółki oraz pozostali pozwani (poręczyciele).

(dowód: ugoda k. 237-239)

Pismami z dnia 3 lipca 2018 r. powódka zawiadomiła pozwaną Spółkę oraz poręczycieli (pозwanych) o wypełnieniu wystawionego przez wystawcę weksla in blanco na kwotę 300 274,26 zł i opatrzyła go terminem płatności na dzień 13 lipca 2018 r. W imieniu pozwanej Spółki oraz poręczycieli, zawiadomienia odebrała K. S.. Korespondencja kierowana do pozwanej poręczycielki K. B. zwróciła do nadawcy.

(dowód: zawiadomienia i zpo k. 27-34, weksel k. 5 i 5a)

Stan zadłużenia pozwanej Spółki na datę płatności weksla obejmował:

- a) kapitał – 283 822,79 zł,
- b) odsetki przeterminowane – 13 992,44 zł,
- c) odsetki karne – 1 869,69 zł,
- d) odsetki umowne – 589,34 zł,

(dowód: zestawienie należności k. 240, k. 243, zestawienie spłat i naliczenia odsetek k. 241-242)

Sąd zważył, co następuje:

Opisany wyżej stan faktyczny nie był sporny między stronami, w szczególności w zakresie łączących ich umów, ich wykonywania i wypowiedzenia oraz weksli gwarancyjnych wystawionych przez pozwaną spółkę i poręczonych wekslowo przez pozostałych pozwanych celem zabezpieczenia należności powstałych na tym tle. Ostatecznie pozwani nie zakwestionowali również wysokości należności wynikających z umowy nr (...)/(...), a obejmujących zadłużenie z tytułu niezwróconego kapitału pożyczki i umówionych odsetek. W tych okolicznościach, zważywszy, że pozwani nie spłacili tego zadłużenia, porozumienie wekslowe, jakie zawarli z powódką upoważniało tę ostatnią do wypełnienia weksla na kwotę niespłaconych zobowiązań pozwanej spółki. Deklaracje pozwanej spółki i poręczycieli nie zawierały w tym zakresie ograniczenia kwotowego, zaś wymieniona w nich kwota „300 000 zł” odnosi się wyłącznie do wysokości pożyczki, której udzieliła powódka i której spłatę zabezpieczały weksel oraz poręczenie wekslowe.

W konsekwencji należało uznać, że powódka wypełniła weksel prawidłowo i zgodnie z treścią porozumienia, o czym zawiadomiła pozwanych. Weksel zawiera wszelkie elementy wymagane przepisami art. 101 Prawa wekslowego, co oznacza, że wskazaną w nim kwotę pozwani powinni zapłacić w dniu 13.07.2018 r., a zgodnie z art. 47 Prawa wekslowego ich odpowiedzialność w tym zakresie była solidarna.

Nie spełniając swojego świadczenia w tej dacie, od dnia następnego pozostawali w opóźnieniu, które zgodnie z art. 481 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego (k.c.) upoważniało powódkę również do żądania odsetek ustawowych z tego tytułu od sumy wekslowej za okres od dnia 14.07.2018 r.

W ocenie Sądu brak było przy tym wystarczających podstaw do uznania, że żądanie powódki narusza zasady współzycia społecznego, co pozwani starali się uzasadnić trudną sytuacją materialną i utratą płynności finansowej wskutek przyczyn przez siebie niezawinionych. Przewidzianym przez art. 363 § 1 k.c. prawem powódki jest żądanie od pozwanych zachowania zgodnego z tym, do czego się zobowiązali, a skoro nie ona odpowiada za aktualną sytuację pozwanych trudno jest czynić jej zarzut, że ze swojego uprawnienia korzysta. Trudna sytuacja materialna pozwanych mogłaby ewentualnie uzasadniać zastosowanie przepisu art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) i rozłożenie świadczenia na rzecz powódki na raty, niemniej pozwani nie przedstawili w tym zakresie żadnych propozycji. Podstaw do rozłożenia świadczenia na raty nie daje również analiza oświadczeń o stanie majątkowym i rodzinnym, złożonych przez nich przy wniosku o zwolnienie z opłaty od zarzutów. Ujawnione tam dochody oraz majątek w powiązaniu ze skalą zobowiązań pozwanych nie pozwala bowiem na określenie rat, których wysokość dla każdego z pozwanych umożliwiałaby ratałną spłatę zobowiązania w realnym terminie.

Reasumując powyższe rozważania, skoro zarzuty pozwanych okazały się bezzasadne, nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 października 2018 r. wydany pod sygnaturą I Nc 157/18 należało utrzymać w mocy w całości – zgodnie z art. 496 k.p.c. i na podstawie art. 101 prawa wekslowego w związku z art. 363 § 1 k.c. – również w zakresie kosztów procesu (art. 98 k.p.c.), które na etapie postępowania nakazowego obejmowały 1/4 całej opłaty od pozwu (tj. 3 754 zł z 15 014 zł) oraz opłatę za pełnomocnictwo (17 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika w stawce wynikającej z § 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłata za czynności radców prawnych (7 200 zł).

W związku ze skutecznym wniesieniem zarzutów i utrzymaniem nakazu zapłaty w mocy w całości, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 3 ust. 2 i § 2 pkt 7 powołanego rozporządzenia, na rzecz powódki należało dodatkowo zasądzić koszty procesu w kwocie obejmującej różnicę wynagrodzenia jej pełnomocnika w postępowaniu nakazowym (7200 zł) i wynagrodzenia według zasad ogólnych (10 800 zł), tj. w kwocie 3 600 zł – analogicznie jak roszczenie główne, tj. solidarnie od wszystkich pozwanych.